

Sygn. akt II Ca 402/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki (spr.)
Sędziowie:	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Paweł Hochman
Protokolant:	Stażysta Katarzyna Pielużek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 grudnia 2018 roku

sprawy z wniosku S. B.

z udziałem M. B.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji obu stron

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 26 stycznia 2018 roku, sygn. akt I Ns 335/13

postanawia:

1. z obu apelacji zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie czwartym sentencji w ten sposób, że zasądzona od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki dopłatę w kwocie 51.368 złotych obniżyć do kwoty 43.802 (czterdzieści trzy tysiące osiemset dwa) złote z tym, iż termin płatności odroczyć do dnia 30 czerwca 2019 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności, a w pozostałej części obie apelację oddalić;
2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie;
3. przyznać adwokat J. U. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w P. od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 3.321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych wraz z podatkiem VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce M. B. w postępowaniu odwoławczym z urzędu.

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Paweł Hochman

Sygn. akt: II Ca 402/18

UZASADNIENIE

W dniu 25 lutego 2013 r. S. B. wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego jego i uczestniczki M. B. wchodzi:

- nieruchomości położone w C. o powierzchni 4,50 hektara
i T. o powierzchni 1,64 hektara o wartości 150.000,00 zł,
- udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w prawie własności samochodu osobowego marki (...) o wartości 4.000,00 zł,
- udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w prawie własności samochodu osobowego marki (...) o wartości 5.000,00 zł,
- samochód ciężarowy marki (...) o wartości 4.000,00 zł,
- samochód osobowy marki (...) o wartości 3.000,00 zł.

S. B. wniósł o ustalenie nierównych udziałów w majątku dorobkowym przez przyjęcie, że to on przyczynił się w 100 % do jego powstania, jak również o przyznanie na jego wyłączną własność ww. nieruchomości i ruchomości bez spłaty na rzecz uczestniczki.

W piśmie procesowym z dnia 30 września 2013 r. uczestniczka wskazała, że w skład majątku wspólnego wchodzi ponadto:

- dwa telewizory kolorowe,
- segment kuchenny,
- trzy segmenty pokojowe,
- dwa komplety wypoczynkowe,
- kuchenka mikrofalowa,
- kuchenka gazowa 4-palnikowa z rożnem,
- lodówka,
- szafa dwudrzwiowa,
- firany, zasłony, ręczniki,
- pralka automatyczna,
- ławostoły 2 sztuki,
- stół kuchenny i cztery taborety,
- wykładzina dywanowa,
- wykładzina lentex,
- zastawa stołowa,
- zastawa stołowa szklana,
- maszyna do szycia,

- garnki,
- artykuły kuchenne (garnuszki, miski, różnego rodzaju widelce, noże, drobne wyposażenie kuchni),
- kosiarka spalinowa,
- odkurzacz,
- robot kuchenny,
- biżuteria.

Na terminie rozprawy w dniu 16 kwietnia 2014 r. pełnomocnik uczestniczki oświadczył, że co do zasady przyłącza się do wniosku, zakwestionował ilość składników, wartość i sposób podziału, wniósł o dokonanie podziału w ten sposób, aby wszystkie składniki przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy ze spłatą na rzecz uczestniczki zgodnie z zasadą równych udziałów.

W piśmie procesowym z dnia 06 maja 2014 r. pełnomocnik uczestniczki wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki, poza składnikami wymienionymi w punktach 1a, 1d, 1e wniosku, wchodzi także ruchomości wskazane przez uczestniczkę w piśmie procesowym z k. 98. Ponadto pełnomocnik uczestniczki wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego w ten sposób by wszystkie ww. składniki majątkowe przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy ze spłatą na rzecz uczestniczki.

Na terminie rozprawy w dniu 24 września 2014 r. uczestniczka oświadczyła, że przyjmuje wartość nieruchomości na kwotę 150.000,00 zł, wyraziła również zgodę na wartość samochodów – 4.000,00 zł i 3.000,00 zł. W zakresie ruchomości uczestniczka podtrzymała wartości wskazane w piśmie procesowym – k. 98. Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że biżuteria stanowiła majątek osobisty i nie wchodzi w skład majątku wspólnego.

W piśmie procesowym z dnia 25 września 2014 r. pełnomocnik uczestniczki podniosła, że wartość nieruchomości wynosi co najmniej kwotę 200.000,00zł.

W piśmie procesowym z dnia 27 grudnia 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o ustalenie nierównych udziałów w ten sposób, że udział wnioskodawcy wynosi 99 % części, a udział uczestniczki 1 % części. Na wypadek oddalenia wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o przyznanie wszystkich ruchomości (w tym samochodów marki „M. (...) ((...))” i (...) na własność uczestniczki).

Na terminie rozprawy w dniu 10 lutego 2017 r. pełnomocnik wnioskodawcy oświadczył, że wnosi o przyznanie na wyłączną własność dla uczestniczki działek numer (...) z ewentualną spłatą pieniężną, jeżeli będzie taka potrzeba.

Na terminie rozprawy w dniu 17 stycznia 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy oświadczył, że popiera wniosek oraz dotychczasowe stanowisko w sprawie, wniósł o rozłożenie zasądzonej kwoty spłaty na 10 lat.

Pełnomocnik uczestniczki oświadczył, że podtrzymuje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wniósł o ustalenie równych udziałów w podziale majątku, a także o przyznanie działek numer (...) na wyłączną własność uczestniczki, a pozostałych działek na wyłączną własność wnioskodawcy oraz rozliczenie zgodnie z opiniami biegłych. Pełnomocnik uczestniczki wniósł ponadto o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu oraz o oddalenie wniosku o rozłożenie spłaty na raty.

Do czasu zamknięcia rozprawy wnioskodawca i uczestniczka podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb., cytując:

„1. oddalić wniosek o nierówne udziały stron w majątku wspólnym;

2. ustalić , iż w skład majątku wspólnego S. B. syna M. i W. oraz M. B. córki J. I R. wchodzi

a /- nieruchomość zabudowana położona w C. , gmina C. oznaczona w ewidencji gruntów numerami działek:

(...) o powierzchni 0,42 ha,

(...) o powierzchni 0,05 ha,

(...) o powierzchni 0,13 ha,

(...) o powierzchni 0,40 ha,

(...) o powierzchni 0,38 ha ,

(...) o powierzchni 2,77 ha ,

b/ -nieruchomość niezabudowana położona w T. , gmina C. oznaczona w ewidencji gruntów numerami działek :

(...) o powierzchni 2,47 ha ,

(...) o powierzchni 0,26 ha ,

(...) o powierzchni 0,59 ha

mające założoną księgę wieczystą (...);

ruchości:

c/ - telewizor F. 19 cali,

d/ - segment kuchenny,

e/ segment pokojowy,

f/ - komplety wypoczynkowe 2 sztuki,

g/ - kuchenka mikrofalowa (...)

h/ - kuchnia gazowa 4- palnikowa z różnem,

i/ - lodówka,

j/ - szafa dwudrzwiowa,

k/- firany, zasłony, ręczniki,

l/ - pralka automatyczna (...)

ł/ - ławostoły 2 sztuki ,

m/ - stół kuchenny i cztery taborety ,

n. - zastawa stołowa porcelanowa,

o/ - zastawa stołowa szklana ,

p/ - maszyna do szycia ,

r/ - garnki,

s/ - kosiarka spalinowa,

t/ - odkurzacz (...)

u/ samochód M. (...) nr rej (...), nr identyfikacyjny pojazdu (...), rok prod. 1992,

w/ samochód N. (...) nr rej (...), nr identyfikacyjny pojazdu (...), rok prod. 2000,

3. dokonać podziału majątku wspólnego S. B. syna M. i W. oraz M. B. córki J. i R., których wspólność ustawowa małżeńska ustała wskutek Wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb z dnia 3 października 2011r w sprawie II Ca 511/11, z dniem 23 grudnia 2009r w ten sposób, że :

- składniki majątkowe opisane w punkcie 2a oraz od punktu 2c do 2o oraz punkt 2r, 2s, 2t przyznać na wyłączną własność S. B. syna M. i W.;

- składniki majątkowe opisane w punkcie 2b i 2p przyznać na wyłączną własność M. B. córki J. i R. ;

4. zasądzić tytułem dopłaty od S. B. na rzecz M. B. kwotę 51 368,00zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy trzysta sześćdziesiąt osiem złotych), której płatność rozłożyć na 3 raty roczne przy czym 2 pierwsze raty w kwocie po 17 122 zł (siedemnaście tysięcy sto dwadzieścia dwa złote) każda a ostatnia trzecia rata w kwocie 17 124,00zł (siedemnaście tysięcy sto dwadzieścia cztery złote), pierwsza rata płatna w terminie jednego roku od uprawomocnienia się orzeczenia, druga rata płatna w terminie dwóch lat od uprawomocnienia się orzeczenia i trzecia rata płatna w terminie trzech lat od uprawomocnienia się orzeczenia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat ;

5. ustalić, iż każdy uczestnik ponosi koszty swego udziału w sprawie ;

6. przyznać adwokatowi J. U. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w (...) od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb kwotę 3600,00zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej M. B. w postępowaniu sądowym ;

7. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb od:

- S. B. kwotę 4 591,13zł (cztery tysiące pięćset dziewięćdziesiąt jeden 13/100 złotych) ;

- M. B. kwotę 4 507,31 zł (cztery tysiące pięćset siedem 31/100 złotych) ; tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa- Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb na wynagrodzenie biegłych” – koniec cytatu .

Sąd Rejonowy ustalił, następujący stan faktyczny: Wnioskodawca S. B. i uczestniczka M. B. zawarli związek małżeński w dniu 01 czerwca 1985 r.

Wyrokiem z dnia 24 maja 2011 r., sygn. akt III RC 144/11, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. oddalił powództwo S. B. skierowane przeciwko M. B. o ustanowienie rozdzielności majątkowej.

Wyrokiem z dnia 03 października 2011 r., sygn. akt II Ca 511/11, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. zmienił zaskarżony wyrok z dnia 24 maja 2011r. w ten sposób, że ustanowił rozdzielność majątkową między S. B. i M. B. z dniem 23 grudnia 2009 r., a w pozostałej części apelację oddalił.

Do czasu ustanowienia przymusowej rozdzielności majątkowej przez Sąd wnioskodawca i uczestniczka nie zawarli żadnej umowy majątkowej małżeńskiej.

Wyrokiem z dnia 14 marca 2012 r., sygn. akt I C 1539/11, Sąd Okręgowy

w P. rozwiązał przez rozwód związek małżeński wnioskodawcy i uczestniczki – z winy obu stron.

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2012 r., sygn. akt I ACa 632/12, Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny zmienił zaskarżony wyrok z dnia 14 marca 2012 r. m.in. w ten sposób, że rozwiązał związek małżeński wnioskodawcy i uczestniczki przez rozwód z winy uczestniczki.

Na podstawie umowy z dnia 24 listopada 1993 r. M. i W. małżonkowie B. darowali wnioskodawcy i uczestniczce do wspólności ustawowej nieruchomości rolną zabudowaną, położoną we wsiach C., o powierzchni 4,50 hektara, oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek (...); T., o powierzchni 3,31 hektara, oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek (...) i we wsi D., o powierzchni 1,64 hektara, oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek (...), a wnioskodawca i uczestniczka oświadczyli, że darowiznę tę przyjmują.

Dla nieruchomości zabudowanej położonej w C., gmina C., oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek: (...) o powierzchni 0,42 ha, (...) o powierzchni 0,05 ha, (...) o powierzchni 0,13 ha, (...) o powierzchni 0,40 ha, (...) o powierzchni 0,38 ha, (...) o powierzchni 2,77 ha, dla nieruchomości niezabudowanej położonej w T., gmina C., oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek: (...) o powierzchni 2,47 ha, (...) o powierzchni 0,26 ha, (...) o powierzchni 0,59 ha urządzona jest w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim VI Wydział Ksiąg Wieczystych księga wieczysta o numerze (...).

W trakcie trwania wspólności ustawowej wnioskodawca i uczestniczka kupili: telewizor (...) 19 cali, segment kuchenny, segment pokojowy, komplety wypoczynkowe dwie sztuki, kuchenkę mikrofalową (...), kuchnię gazową 4-palnikową z różnem, lodówkę, szafę dwudrzwiową, firany, zasłony, ręczniki, pralkę automatyczną (...), ławostoły dwie sztuki, stół kuchenny i cztery taborety, zastawę stołową porcelanową, zastawę stołową szklaną, maszynę do szycia, garnki, kosiarkę spalinową, odkurzacz (...), samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 1992, samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 2000.

Wnioskodawca posiada telewizor (...) 19 cali, segment kuchenny, segment pokojowy, komplety wypoczynkowe dwie sztuki, kuchenkę mikrofalową (...), kuchnię gazową 4-palnikową z różnem, lodówkę, szafę dwudrzwiową, firany, zasłony, ręczniki, pralkę automatyczną (...), ławostoły dwie sztuki, stół kuchenny i cztery taborety, zastawę stołową porcelanową, zastawę stołową szklaną, maszynę do szycia, garnki, kosiarkę spalinową, odkurzacz (...), samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 1992, samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 2000.

Wartość rynkowa telewizora (...) 19 cali wynosi kwotę 89,00 zł, segmentu kuchennego kwotę 108,00 zł, segmentu pokojowego kwotę 221,00 zł, dwóch kompletów wypoczynkowych kwotę 293,00 zł, kuchenki mikrofalowej kwotę 92,00 zł, kuchni gazowej 4-palnikowej z różnem kwotę 100,00 zł, lodówki kwotę 77,00 zł, szafy dwudrzwiowej kwotę 85,00 zł, firan, zasłon, ręczników kwotę 1.000,00 zł, pralki automatycznej kwotę 50,00 zł, dwóch ławostołów kwotę 95,00 zł, stołu kuchennego i czterech taboretów kwotę 59,00 zł, zastawy stołowej porcelanowej kwotę 124,00 zł, zastawy stołowej szklanej kwotę 137,00 zł, maszyny do szycia kwotę 170,00 zł, garnków kwotę 58,00 zł, kosiarki kwotę 27,00 zł, odkurzacza (...) kwotę 106,00 zł.

Wartość rynkowa samochodu (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 1992 wynosi kwotę 4.000,00 zł a samochodu marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 2000 kwotę 3.000,00 zł.

Według stanu na dzień 23 grudnia 2009 r. a cen aktualnych wartość rynkowa nieruchomości zabudowanej położonej w C., gmina C., oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek: (...) o powierzchni 0,4ha, (...) o powierzchni 0,05 ha, (...) o powierzchni 0,13 ha, (...) o powierzchni 0,40 ha, (...) o powierzchni 0,38 ha, (...) o powierzchni 2,77 ha - wynosi kwotę 187.970,00 zł.

Według stanu na dzień 23 grudnia 2009 r. a cen aktualnych wartość rynkowa nieruchomości niezabudowanej położonej w T., gmina C., oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek: (...) o powierzchni 2,47 ha, (...) o powierzchni 0,26 ha, (...) o powierzchni 0,59 ha wynosi kwotę 94.785,00 zł.

Działka o numerze (...) jest nietypowa. D. nie zdarzają się dosyć często, typowe lasy charakteryzują się stabilnością cenową. Sprzedaż lasu jest obwarowana ogromnymi ograniczeniami z punktu widzenia nadleśnictwa. Klasa ziemi w gminie C. jest średnia.

Nie ma przeszkód do dokonania podziału gospodarstwa rolnego w sposób wskazany przez wnioskodawcę. Proponowane na rzecz wnioskodawcy i uczestniczki działki położone są w różnych wsiach, oddalonych od siebie o około cztery kilometry, podział nie wymaga dodatkowych czynności geodezyjnych. W wyniku podziału powstałyby dwa gospodarstwa rolne, które w myśl ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym będą spełniać wymóg minimalnej powierzchni użytków rolnych. Na tych gospodarstwach będzie można prowadzić samodzielną produkcję rolną. Podział będzie zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej.

Uczestniczka nie zawierała umowy pożyczki gotówkowej z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T..

W okresie od 2007 r. do dnia 23 grudnia 2009 r. uczestniczka spłacała raty własnych, pobieranych wcześniej kredytów, udzielonych przez (...)Bank(...)w T. (...) Oddział w C.:

- kredyt obrotowy udzielony dnia 02 grudnia 2005 r. w wysokości 5.000,00 zł, płatny w ratach miesięcznych w wysokości 200,00 zł plus odsetki, ostatnia rata kredytu spłacona dnia 12 lutego 2008 r.- w okresie od dnia 01 stycznia 2007 r. do dnia 12 lutego 2008 r. uczestniczka zapłaciła kwotę 2.200,00 zł – raty kapitałowe 209,50 zł plus odsetki,

- kredyt gotówkowy udzielony dnia 20 maja 2005 r. w wysokości 5.000,00 zł, płatny w ratach miesięcznych w wysokości 210,00 zł plus odsetki, ostatnia rata kredytu spłacona dnia 25 czerwca 2007 r. – w okresie od dnia 01 stycznia 2007 r. do dnia 25 czerwca 2007 r. uczestniczka zapłaciła kwotę 840,00 zł – raty kapitałowe plus 39,57 zł – odsetki.

Rzeczywisty koszt kredytu obrotowego udzielonego uczestniczkce w dniu 02 grudnia 2005 r. wyniósł kwotę 820,53 zł, a kredytu gotówkowego z dnia 20 maja 2005 r. kwotę 881,33 zł.

W dniu 23 grudnia 2009 r. uczestniczka zawarła z (...) Bank S.A.” z siedzibą we W. umowę prostej pożyczki gotówkowej numer (...). Przedmiotowy kredyt został zawarty na kwotę 10.452,96 zł na okres do dnia 02 stycznia 2013 r. Kredyt został całkowicie spłacony w dniu 12 września 2012 r.

Zmienna stopa procentowa na dzień zawarcia Umowy wynosiła 20 %. Prowizja bankowa od udzielonej pożyczki wynosiła kwotę 521,60 zł, a pokrycie kosztów objęcia Pożyczkobiorcy ubezpieczeniem grupowym wynosiło kwotę 931,36 zł.

Umowa pożyczki z dnia 23 grudnia 2009 r. została zawarta przez uczestniczkę na prośbę jej siostry.

W okresie od 2007 r. do dnia 23 grudnia 2009 r. uczestniczka nie była pożyczkobiorcą/kredytobiorcą lub poręczycielem kredytu lub pożyczki w Banku (...) S.A.” z siedzibą w B..

Uczestniczka nie jest zadłużona w stosunku do (...) S.A.” z siedzibą we W..

W trakcie trwania wspólności ustawowej wnioskodawca i uczestniczka pracowali, M. B. zajmowała się również domem.

Uczestniczka wyprowadziła się z domu usytuowanego na nieruchomości w C. w 2012 r.

Wnioskodawca i uczestniczka mają trzy córki. W domu usytuowanym na nieruchomości w C. zamieszkuje wnioskodawca, najstarsza córka wnioskodawcy i uczestniczki i matka wnioskodawcy.

Wnioskodawca uzyskuje 6.000,00 zł rocznie z tytułu pracy sezonowej jako dekarz oraz dopłaty unijne w kwocie 3.000,00 zł. Jego matka otrzymuje rentę w wysokości 1.040,00 zł. Wnioskodawca wydzierżawia gospodarstwo rolne.

Przeciętny miesięczny dochód uczestniczki wynosi kwotę 600,00 zł. Uczestniczka nie ma nikogo na utrzymaniu.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne znaczenie miały opinie biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego, biegłej sądowej w dziedzinie wyceny nieruchomości (których to biegłych opinie uzupełniające nie były ostatecznie kwestionowane) oraz biegłej sądowej z zakresu rolnictwa, do której nie wniesiono uwag i zastrzeżeń. W ocenie Sądu Rejonowego przedmiotowe opinie były rzetelne, spójne, merytorycznie uzasadnione i nie wymagały dalszego uzupełnienia lub wyjaśnienia.

Na terminie rozprawy w dniu 14 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy pominął wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawcy zawarte na k. 167, 169 i 181 akt sprawy – jako spóźnione.

W ocenie Sądu Rejonowego spóźniony był również wniosek wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z dokumentów (k. 415-460). Z

tej samej przyczyny Sąd Rejonowy oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika uczestniczki złożone na ww. terminie rozprawy.

Zgodnie z treścią art. 43 § 1 krio oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym, natomiast art. 43 § 2 krio stanowi, iż z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku.

Zdaniem Sądu Rejonowego wnioskodawca nie wykazał ażeby zaistniały ważne powody ku temu, aby ustalić nierówne udziały w jego i uczestniczki majątku wspólnym.

Należy podkreślić, że umowa prostej pożyczki gotówkowej numer (...) zawarta przez uczestniczkę bez wiedzy wnioskodawcy z (...) Bankiem S.A." z siedzibą we W. w dniu 23 grudnia 2009r. stanowiła przyczynę ustanowienia wyrokiem z dnia 03 października 2011r. przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. przymusowej rozdzielności majątkowej między wnioskodawcą a uczestniczką z dniem 23 grudnia 2009 r. W konsekwencji zobowiązanie to obciążało jedynie uczestniczkę, a nie majątek wspólny. W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawca nie wykazał ażeby to on w 99 % przyczynił się do powstania majątku wspólnego. Należy mieć na uwadze, że w trakcie trwania wspólności ustawowej pracował zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka, która również zajmowała się domem.

Z tego też względu Sąd Rejonowy oddalił wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

W toku postępowania Sąd Rejonowy ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy S. B. i uczestniczki M. B. wchodzi: nieruchomość zabudowana położona w C., gmina C., nieruchomość niezabudowana położona w T., gmina C., dla których urządzona jest w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. księga wieczysta o numerze (...),

- ruchomości: telewizor (...) 19 cali, segment kuchenny, segment pokojowy, komplety wypoczynkowe dwie sztuki, kuchenka mikrofalowa (...), kuchnia gazowa 4-palnikowa z rożnem, lodówka, szafa dwudrzwiowa, firany, zasłony, ręczniki, pralka automatyczna (...), ławostoły dwie sztuki, stół kuchenny i cztery taborety, zastawa stołowa porcelanowa, zastawa stołowa szklana, maszyna do szycia, garnki, kosiarka spalinowa, odkurzacz (...), samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 1992, samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...), numer identyfikacyjny pojazdu (...), rok produkcji 2000.

Zdaniem Sądu Rejonowego uczestniczka nie wykazała ażeby w skład majątku wspólnego wchodziła biżuteria.

Ustalając skład majątku wspólnego Sąd Rejonowy pominął również wykładzinę podłogową i wykładzinę lentex których wartość rynkowa wynosi łączną kwotę 153,00 zł. Wartość tych ruchomości została uwzględniona podczas wyceniania wartości nieruchomości przez biegłą sądową T. B..

Ostatecznie ani wnioskodawca ani uczestniczka nie kwestionowali wartości nieruchomości i ruchomości ustalonych przez biegłych, z kolei wartość samochodów marki (...) i (...) nie była w toku postępowania kwestią sporną (odpowiednio 4.000,00 zł i 3.000,00 zł).

Kwestia przyznania poszczególnych nieruchomości również nie pozostawała między wnioskodawcą a uczestniczką sporna, wobec czego Sąd Rejonowy przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy nieruchomość zabudowaną położoną w C., a na wyłączną własność uczestniczki nieruchomość położoną w T.. Z kolei wszystkie ruchomości – poza maszyną do szycia Sąd Rejonowy przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy, gdyż uczestniczka nimi nie włada i znajdują się one w domu zamieszkiwanym przez S. B.. Spośród ruchomości Sąd Rejonowy przyznał na wyłączną własność uczestniczki jedynie maszynę do szycia, gdyż w jego przekonaniu jest bardziej prawdopodobne, że to uczestniczka – jako kobieta uprzednio zajmująca się domem – będzie z niej korzystała.

Wartość przedmiotu podziału została ustalona na kwotę 292.646,00 zł (wartość nieruchomości w C. – 187.970,00 zł, wartość nieruchomości w T. – 94.785,00 zł, wartość ruchomości [nie licząc samochodów] – 2.891,00 zł, wartość samochodu marki (...) – 4.000,00 zł, wartość samochodu marki (...) – 3.000,00 zł).

Wysokość dopłaty określa zawsze wartość udziału w majątku wspólnym. Jak już zostało wskazane powyżej zgodnie z treścią art. 43 § 1 krio oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Nie zaistniał ważny powód do ustalenia nierównych udziałów. Wysokość należnej uczestniczce dopłaty wynosi kwotę 51.368,00 zł.

Jest to kwota uzyskana w drodze następującego wyliczenia: 292.646,00 zł (wartość majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki), tj. każdy z nich powinien otrzymać składniki majątkowe o wartości 146.323,00 zł, uczestniczka otrzymała składniki majątkowe o wartości 94.955,00 zł (nieruchomość w T. – 94.785,00 zł plus maszyna do szycia – 170,00 zł), powinna więc otrzymać od wnioskodawcy dopłatę w wysokości 51.368,00 zł (146.323,00 zł minus 94.955,00 zł).

Taka też kwota została zasądzona przez Sąd Rejonowy od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki. Z uwagi na sytuację majątkowo-osobistą wnioskodawcy Sąd Rejonowy rozłożył płatność powyższej kwoty na 3 raty roczne, przy czym dwie pierwsze raty w kwocie po 17.122,00 zł każda, a ostatnia trzecia rata w kwocie 17.124,00 zł, pierwsza rata płatna w terminie jednego roku od uprawomocnienia się orzeczenia, druga rata płatna w terminie dwóch lat od uprawomocnienia się orzeczenia i trzecia rata płatna w terminie trzech lat od uprawomocnienia się orzeczenia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Zdaniem Sądu Rejonowego powyższe rozstrzygnięcie zarówno realnie umożliwi spłatę uczestniczki przez wnioskodawcę w rozsądnym terminie, jak również nie będzie stanowiło pokrzywdzenia uczestniczki. Należy mieć tu również na uwadze, iż wnioskodawca deklarował wolę spłat już na początku postępowania w sprawie, które trwało kilka lat.

Na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd ustalił, iż wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty swego udziału w sprawie.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) Sąd Rejonowy przyznał adwokatowi J. U. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w P. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 3.600,00 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce w postępowaniu sądowym, przyjmując stawkę określoną na podstawie § 6.

Na podstawie art. 83. ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623) w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. od: - wnioskodawcy kwotę 4.591,13 zł, zaś od uczestniczki kwotę 4.507,31 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.

na wynagrodzenie biegłych – przy uwzględnieniu zaliczek wpłaconych przez wnioskodawcę i uczestniczkę w toku postępowania. (Łączne wydatki na opinie wyniosły kwotę 9 882,26 zł , wydatki dla każdej ze stron to kwota 4 941,13 zł , zaliczki kwota łączna 783,82 zł , wydatki tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa- kwota 9 098,44 zł) .W związku z powyższym orzeczono jak w postanowieniu.

Pełnomocnik uczestniczki zaskarżyła postanowienie w części – a mianowicie pkt 4 i 7 zarzucając :

1/ naruszenie art., 233§1 k.p.c. i art. 328 §2 k.p.c. przez dokonanie oceny materiału dowodowego bez wszechstronnej jego analizy, w sposób przekraczający granice swobodnej oceny dowodów, brak wskazania i ustalenia w pisemnym uzasadnieniu postanowienia jakichkolwiek rzekomo występujących w sprawie konkretnych szczególnych okoliczności, które w ocenie Sądu przemawiały za rozłożeniem zasądzonej kwoty 51386 zł. na rzecz uczestniczki na raty na podstawie art. 320 k.p.c.

2/ naruszenie art. 320 k.p.c. przez jego niezasadne zastosowanie ,podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku .że nie zachodzi żaden szczególnie uzasadniony wypadek przemawiający za takim rozstrzygnięciem

3/ naruszenie art. 102 k.p.c. przez brak jego zastosowania, mimo bardzo trudnej sytuacji zdrowotnej i finansowej uczestniczki postępowania.

Wskazując na powyższe wносиła o zmianę zaskarżonego postanowienia :

-w pkt 4 - przez uchylenie zawartego w nim rozstrzygnięcia o rozłożeniu należności głównej na raty

-w pkt 7- przez zwolnienie uczestniczki M. B. od ponoszenia kosztów postępowania w sprawie, a ponadto o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu M. B. w postępowaniu odwoławczym .

Wnioskodawca S. B. zaskarżył postanowienie w części tj. pkt. 1, 2, 3, 4 w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, które mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

a/ art. 233 kpc przez zaniechanie przez Sąd dokonania wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegające na:

- bezpodstawnym daniu wiary zeznaniom uczestniczki złożonym w przedmiotowym postępowaniu w części dotyczącej zaciągania przez nią zobowiązań finansowych i trwonienia przez nią majątku wspólnego w czasie trwania wspólności ustawowej stron mimo, że zeznania te pozostają w sprzeczności z jej wyjaśnieniami informacyjnymi oraz zeznaniami złożonymi w sprawie o ustanowienie rozdzielności majątkowej gdzie fakt zadłużania majątku wspólnego przez uczestniczkę stanowił podstawę do orzeczenia rozdzielności majątkowej z datą sprzeczną i stanowił ponadto także przyczynę orzeczenia wyłącznej winy uczestniczki w sprawie o rozwód,

- całkowitym pominięciu zeznań wnioskodawcy złożonych w przedmiotowym postępowaniu dotyczących trwonienia majątku wspólnego przez uczestniczkę, zaciągania przez nią bez wiedzy i zgody wnioskodawcy znacznych zobowiązań finansowych, zadłużania się przez uczestniczkę w okolicznych sklepach, pobierania przez uczestniczkę emerytury jego matki i trwonienia przez nią także i tych pieniędzy o czym wnioskodawca także dowiedział się dopiero pod koniec 2009r, mimo, że zeznania te były konsekwentne i spójne a ich potwierdzeniem były orzeczenia zapadłe w sprawach o ustanowienie rozdzielności majątkowej i o rozwód,

b/ art. 207 § 6 kpc przez pominięcie wniosków dowodowych pełnomocnika wnioskodawcy zawartych na k 167 i 181 akt oraz wniosku wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z dokumentów (k 415 - 460) jako rzekomo spóźnionych w sytuacji gdy pełnomocnik wnioskodawcy nie przekroczył terminu na zgłoszenie wniosków dowodowych i terminu tego nie przekroczył także wnioskodawca gdyż termin na złożenie wniosków dowodowych dotyczył dokumentów z

załączonych akt I C 1539/11 SO w/m i III RC 144/11 w/m, na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia 2014r Sąd udzielił pełnomocnikowi wnioskodawcy terminu 21 dni jedynie do złożenia pisma, w którym ustosunkuje się do pisma uczestniczki zaś pełnomocnikowi uczestniczki na wskazanie dalszych wniosków dowodowych pod rygorem pominięcia a zatem trudno uznać, że wnioski pełnomocnika wnioskodawcy oraz samego wnioskodawcy były spóźnione,

2. nierozpoznanie istoty sprawy tj.:

a/ wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym poprzez pominięcie wniosków dowodowych pełnomocnika wnioskodawcy zawartych na kartach 167 i 181 jako spóźnionych w sytuacji gdy wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym już we wniosku inicjującym postępowanie a następnie złożył wnioski dowodowe na poparcie swoich twierdzeń w tym zakresie, pełnomocnik wnioskodawcy nie przekroczył terminu na zgłoszenie wniosków dowodowych wyznaczonego przez Sąd gdyż w dniu 30 lipca 2013r złożył stosowne pismo z wnioskami dowodowymi (k- 79) zaś na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia 2014r Sąd udzielił pełnomocnikowi wnioskodawcy terminu 21 dni jedynie do złożenia pisma, w którym ustosunkuje się do pisma uczestniczki zaś pełnomocnikowi uczestniczki na wskazanie dalszych wniosków dowodowych pod rygorem pominięcia a zatem trudno uznać, że wnioski wnioskodawcy były spóźnione natomiast Sąd nie był konsekwentny gdyż z jednej strony pominął w.w wnioski dowodowe jako spóźnione zaś z drugiej strony uwzględnił wnioski dowodowe dotyczące informacji o kredytach i pożyczkach zaciąganych przez uczestniczkę w czasie trwania wspólności majątkowej wnioskodawcy i uczestniczki a ponadto przedmiotowa postępowanie trwało od 25 lutego 2013r do 26 stycznia 2018r a zatem uwzględnienie wniosków' dowodowych, złożonych na wczesnym etapie postępowania w żaden sposób nie prowadziło do jego przewlekłości,

b/ wniosku wnioskodawcy o rozliczenie nakładów poczynionych przez niego z majątku osobistego na majątek wspólny po dniu 23 grudnia 2009r przez oddalenie wniosku wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z dokumentów (k 415 - 460) jako rzekomo spóźnionego w sytuacji gdy wnioskodawca nie przekroczył terminu na złożenie tego wniosku zaś charakter tego dowodu w żaden sposób nie prowadził do przewlekłości postępowania,

3. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a/ art. 43 § 2 krio przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że wnioskodawca nie wykazał ażeby zaistniały ważne powody aby ustalić nierówne udziały w majątku wspólnym w sytuacji gdy uczestniczka w trakcie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej trwoniła majątek wspólny, zaciągała kredyty i pożyczki bez wiedzy i zgody wnioskodawcy do czego uczestniczka wyraźnie się przyznała w postępowaniu dotyczącym ustanowienia rozdzielnosci majątkowej, powodowała zadłużenie w miejscowych sklepach biorąc w nich towar}' i nie płacąc za nie, pobierała emeryturę matki wnioskodawcy o czym wnioskodawca dowiedział się dopiero w grudniu 2009r zaś z przedmiotowym wnioskiem o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym korespondują orzeczenia zapadłe w sprawie o rozwód i w sprawie o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej gdzie fakt zadłużania przez uczestniczkę majątku wspólnego zdecydował o winie uczestniczki w rozkładzie pożycia małżeńskiego i o orzeczeniu rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną natomiast uczestniczka zaciągając w dniu 23 grudnia 2009r pożyczkę w (...) Bank S.A z siedzibą we W. nie mogła przewidzieć, że orzeczenie rozdzielnosci majątkowej wyrokiem z dnia 3 października 2011r. nastąpi z datą wsteczną a zatem liczyła się z tym, że pożyczka będzie obciążeniem dla majątku wspólnego a ponadto uczestniczka zaciągnęła inne pożyczki do czego wyraźnie przyznała się w postępowaniu dotyczącym rozdzielnosci majątkowej a ponadto uczestniczka spłacała jeszcze, co najmniej dwa kredyty wzięte bez wiedzy i zgody wnioskodawcy w (...) Banku (...) w T. na łączną kwotę 10 000 zł (plus opłaty dodatkowe) zaś na inne zobowiązania finansowe zaciągane przez uczestniczkę, bez wiedzy i zgody wnioskodawcy wskazują wyjaśnienia informacyjne i zeznania uczestniczki w sprawie dotyczącej rozdzielnosci majątkowej,

b/ art. 212 kc oraz 216 kc przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez rozłożenie ustalonej na rzecz uczestniczki dopłaty w wysokości 51 368,00 zł jedynie na 3 raty roczne, w sytuacji gdy sytuacja materialna i zdrowotna wnioskodawcy jest bardzo ciężka i nie pozwala mu na spłatę uczestniczki na warunkach określonych w pkt. 4 postanowienia gdyż dochód miesięczny wnioskodawcy obecnie stanowi wyłącznie świadczenie chorobowe z KRUS w

wysokości ok. 300 zł miesięcznie a zatem jest on w niedostatku a ponadto wnioskodawca nie ma zdolności kredytowej zaś jego choroba kręgosłupa wymaga rehabilitacji i zabiegu chirurgicznego, co wyklucza wykonywanie przez niego prac dekarских, które wykonywał dotychczas,

Wskazując na powyższe zarzuty, wnosił:

- o zmianę zaskarżonego postanowienia przez ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym przez przyjęcie, że udział wnioskodawcy w tym majątku wynosi 99 % części zaś udział uczestniczki wynosi 1 % części i nieorzeczenie o dopłatach lub znaczne obniżenie dopłaty ewentualnie,
- o zmianę zaskarżonego postanowienia i rozliczenie nakładów poczynionych przez wnioskodawcę z jego majątku osobistego na majątek wspólny po dniu 23 grudnia 2009r, w wysokości 11 321, 50 zł stanowiącą połowę kwoty tych nakładów w wysokości 22 646 zł i w związku z tym obniżenie należnej uczestniczce dopłaty do kwoty 40 056, 50 zł oraz rozłożenie tej dopłaty na 10 rat,
- o zmianę zaskarżonego postanowienia przez rozłożenie zasądzonej na rzecz uczestniczki dopłaty w kwocie 51 368,00 zł na 10 rat, ewentualnie
- o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji
- przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Ponadto wnioskodawca wnosił o:

- dopuszczenie i przeprowadzenie wniosków dowodowych z dnia 17 grudnia 2014r- k 167 akt i z dnia 10 lutego 2015r - k 181 akt,
- dopuszczenie dowodu z dokumentów (k 415 - 460) na okoliczność nakładów poczynionych przez niego na majątek wspólny po dniu 23 grudnia 2009r do chwili obecnej, - zwolnienie wnioskodawcy od kosztów sądowych w części, tj. od opłaty od niniejszej apelacji.

Sąd Okręgowy dopuścił dowody wskazane w apelacji uczestnika tj. z zeznań świadków wskazanych w pismach procesowych na karcie 167 i 181 oraz z dokumentów na karcie 415 – 460 na okoliczność nakładów poczynionych przez wnioskodawcę na majątek wspólny.

Na rozprawie w dniu 06 grudnia 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy wnosił o przesłuchanie doprowadzonego świadka K. G. oraz cofnął wniosek o przesłuchanie świadków w osobach: A. J. i M. J..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje: obie apelacje zasługują na uwzględnienie w części.

1/ co do apelacji wnioskodawcy.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c.

W ocenie Sądu II instancji zarzut ten nie jest zasadny albowiem ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd meriti są prawidłowe, ponieważ znajdują potwierdzenie w przeprowadzonych w sprawie dowodach.

Nie ma racji wnioskodawca kiedy zarzuca Sądowi I instancji bezpodstawne danie wiary zeznaniom uczestniczki w części dotyczącej zaciągania przez nią zobowiązań finansowych i trwonienia majątku wspólnego.

W okresie od 2007 r. do dnia 23 grudnia 2009 r. uczestniczka spłacała jedynie kredyt gotówkowy w kwocie 5000 zł i kredyt obrotowy w kwocie 5000 zł, które zaciągnęła w (...) Banku (...) w T. Oddział w C.. Wnioskodawca nie udowodnił, by w trakcie trwania wspólności majątkowej uczestniczka zaciągała kredyty w innych bankach, z wyjątkiem kredytu w kwocie 10452,96 zł zaciągniętego w dniu 23 grudnia 2009r., w (...) Bank S.A., który to wzięła dla swej siostry.

Z zeznań przesłuchanych przez Sąd II instancji świadków w osobach A. K., P. K., S. K., wynika, że żaden z nich nie udzielał uczestnicze pożyczek. Jedynie świadek T. M. 15 lat temu poręczała pożyczkę zaciągniętą w w/w Banku (...) w C., która została przez uczestniczkę spłacona, natomiast świadek D. K. zeznała, że pożyczała uczestnicze kwotę 500zł, której zwrot otrzymała. Jedynie świadek K. G., która jest córką stron zeznała, że matka zaciągała długi także w sklepie w kwotach po 60, 80 i 100 zł kilkakrotnie oraz, że oddawała za mamę pieniądze w sklepie.

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania w/w świadków nie są wystraszające by uznać, że uczestniczka nie przyczyniała się do powstania majątku wspólnego, a wręcz przeciwnie doprowadziła do jego trwonienia. Wskazane przez świadków kwoty pożyczek wskazują, że te kwoty były niewielkiej wysokości, a zobowiązania w sklepie wręcz w kwotach symbolicznych.

Wnioskodawca błędnie wywodzi, że przyznanie przez uczestniczkę w sprawie dotyczącej rozdzielenia majątkowej wzięcia kredytu dla siostry w dniu 23 grudnia 2009r. jest okolicznością wystarczającą do przypisania jej trwonienia majątku. Podkreślić należy, że uczestniczka przyznając fakt wzięcia pożyczki dla siostry uznała jednocześnie żądanie wnioskodawcy by z datą zaciągnięcia tego kredytu tj, z dniem 23.12.2009 r. znieść wspólność majątkową między małżonkami. Te w/w okoliczności faktyczne wskazują, że małżeństwo stron w tym okresie czasu nie funkcjonowało prawidłowo z uwagi na złe relacje jakie istniały między małżonkami.

W tym miejscu podnieść należy, że strona, która chce podważyć ocenę dowodów, nie może ograniczyć się do przedstawienia własnej oceny, nawet jeśli jej ocena jest przekonywająca. Konieczne jest bowiem wskazanie istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności, czy też pominięcia dowodów prowadzących do odmiennych wniosków. Tymczasem w apelacji przedstawia się własną ocenę dowodów, która jest odmienna od oceny Sądu I instancji. Ta ocena przeprowadzona przez wnioskodawcę jest odzwierciedleniem prezentowanego stanowiska w sprawie, które zmierzało do uwzględnienia wniosku ustalenia nierównych udziałów. Taki sposób podważania sędziowskiej oceny jest zwykłą polemiką i nie może zdaniem Sądu II instancji odnieść skutku.

Co do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego w związku z kwestionowaniem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w zakresie ustalenia równych udziałów w majątku wspólnym, to zarzut ten nie jest trafny.

Jak trafnie zauważa Sąd I instancji ustawa w art. 43 § 2 i 3 k.r.o. przewiduje dwie przesłanki uzasadniające domaganie się ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym: istnienie ważnych powodów oraz przyczynienie się małżonków do powstania majątku wspólnego w stopniu zróżnicowanym. Z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że w ocenie Sądu Rejonowego brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku i ustalenia nierównych udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym. Sąd I instancji uzasadnił swe stanowisko, które zdaniem Sądu Okręgowego należy w pełni podzielić. Z uwagi na uzasadnienie tego zarzutu przypomnieć należy, że zwrot „ważne powody” jest zwrotem niedookreślonym, bowiem ustawa nie precyzuje tego pojęcia. Oznacza to, że występowanie ważnych powodów należy oceniać dla każdego konkretnego stanu faktycznego. W literaturze zwraca się przy tym na uwagę, że o ile ważne powody uzasadniające zniesienie wspólności (art. 52 k.r.o.) mają charakter majątkowy, o tyle ważne powody pozwalające na ustalenie nierównych udziałów nasycone są elementami niemajątkowymi. Względy natury majątkowej bowiem znalazły wyraz w drugiej przesłance ustawowej tj. stopniu przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego. Ważne powody do których odwołuje się ustawodawca w art. 43 § 1 k.r.o., obejmują względy natury etycznej, powodujące, że w konkretnych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym byłaby postrzegana jako rozstrzygnięcie kolidujące z zasadami współżycia społecznego, albo mówiąc inaczej, byłoby uznawane za powszechnie krzywdzące dla jednego z małżonków, pozostające w sprzeczności z powszechnym poczuciem sprawiedliwości (por. E. Skowrońska-Bocian, Rozliczenia majątkowe małżonków, LexisNexis, wydanie 3, Warszawa 2005, s. 171 oraz wskazana w/w praca literatura).

Określenie stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego musi być dokonywane z uwzględnieniem wszystkich okoliczności. W szczególności nie jest wystarczające dokonanie prostego wyliczenia

rachunkowego, gdyż trzeba także uwzględnić takie elementy, jak prowadzenie gospodarstwa domowego i wychowywanie dzieci przez jedno z małżonków (por. J.S. Piątkowski: Udziały małżonków w majątku wspólnym, w : Studia z prawa cywilnego, Warszawa-Łódź 1983, s. 291).

W tym miejscu Sąd II instancji pragnie podkreślić, że obie omówione wyżej przesłanki muszą wystąpić jednocześnie. Sama dysproporcja w zakresie przyczyniania się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego nie wystarczy do ustalenia nierównych udziałów; konieczne jest bowiem wystąpienie ważnych powodów uzasadniających takie orzeczenie.

W sprawie niniejszej stosownie do treści art. 6 k.c. wnioskodawca nie udowodnił by uczestniczka w sposób rażący lub uporczywy nie przyczyniała się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych (por. orz. SN z 26.11.1973 r., III CRN 227/73, OSNCP 1974, nr 11, poz.189).

Sąd Okręgowy zauważa, że uczestniczka przez cały czas trwania małżeństwa w sposób należyty wykonywała swoje obowiązki wobec rodziny tj. zajmowała się wychowaniem dzieci i prowadzeniem domu. Wnioskodawca jak to wyżej wskazano nie udowodnił by uczestniczka trwonila wspólny majątek, czy też zaniedbywała swe obowiązki względem rodziny. Zatem ustalenie równych udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym przez Sąd Rejonowy jest prawidłowe.

Trafnie podnosi w apelacji wnioskodawca, że wysokość ustalonej na rzecz uczestniczki dopłaty jest zawyżona. Sąd Rejonowy nie rozliczył bowiem nakładów poczynionych przez niego po dacie rozdzielności majątkowej z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny, w wysokości łącznej 15 264 zł.

Jak bowiem wynika z dowodów z dokumentów to wnioskodawca uiścił opłatę za zużytą wspólnie z uczestniczką energią elektryczną w okresie od 27.01.2010 r do 22.05.2012r. w kwocie 6031 zł, uiścił składkę z tytułu ubezpieczenia budynków w kwocie 4696 zł, uiścił podatek gruntowy w kwocie 4163 zł oraz zobowiązanie względem spółki wodnej w kwocie 242 zł. uczestniczka wobec powyższego jest zobowiązana partycypować w tych wydatkach w 1/2 części tj. w kwocie 7566 zł.

Nie ma racji wnioskodawca kiedy podnosi, że uczestniczka obowiązana jest ponosić koszty związane z korzystaniem przez niego z samochodów N. i M.. Skoro wnioskodawca korzystał z tych pojazdów to obowiązany jest ponosić koszty przeglądów technicznych tych samochodów i koszty ich ubezpieczenia.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy zasądzoną od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki dopłatę w punkcie 4 sentencji, w kwocie 51368 zł obniżył o kwotę 7566 zł tj. do kwoty 43 802 zł.

O powyższym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

W pozostałej części apelacja wnioskodawcy w zakresie żądania (ustalenia nierównych udziałów i zwrotu nakładów na samochody) oraz dalszego rozłożenia dopłaty na raty nie jest zasadna i z mocy art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

2/ co do apelacji uczestniczki.

Apelacja uczestniczki kwestionująca rozłożenie należnej od wnioskodawcy dopłaty na okres trzech lat jest uzasadniona. Rozstrzygnięcie w tej części Sąd Rejonowy uzasadnił sytuacją majątkowo-osobistą wnioskodawcy.

Sąd II instancji podziela stanowisko autora apelacji, że przepis art. 320 k.p.c. ma charakter wyjątkowy i może być przez Sąd stosowany jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, po rozważeniu nie tylko interesu osoby zobowiązanej do spłaty. Dla zastosowania szczególnego rodzaju dobrodziejstwa dla wnioskodawcy jakim jest rozłożenie spłaty na raty nie jest wystarczająca jego trudna sytuacja materialna. Sąd musi mieć na uwadze także interes uczestniczki, którą takie orzeczenie pozbawia części odsetek, a także inne towarzyszące okoliczności.

Z lektury akt sprawy wynika, że wnioskodawca pięć lat temu zainicjował przedmiotowe postępowanie i początkowo żądał by cały wspólny dorobek został jemu przyznany. Musiał więc liczyć się z koniecznością spłaty uczestniczki z majątku, a przez długi okres procedowania w sprawie powinien podjąć starania, w tym poczynić oszczędności by zgromadzić środki konieczne na spłatę uczestniczki. Podkreślić należy, że cały majątek jest w jego wyłącznym posiadaniu i to wnioskodawca pobiera z niego wszelkie pożytki, w tym także dopłaty unijne pomimo wydzierżawienia gospodarstwa.

Uczestniczka znajduje się w trudnej sytuacji życiowej jest po udarze, utrzymuje się z renty inwalidzkiej wynoszącej 651 zł miesięcznie. Korzysta ze wsparcia matki i siostry, bez pomocy których nie byłaby w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb.

Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie 4 sentencji w ten tylko sposób, że termin płatności należnej od wnioskodawcy dopłaty w kwocie 43802 zł odroczył do dnia 30 czerwca 2019 roku.

W pozostałej części apelacja nie jest uzasadniona. Uczestniczka będą właścicielem nieruchomości rolnej, posiadając rentę inwalidzką posiada możliwość by ponieść wydatki powstałe w sprawie. Dodatkowo podnieść należy, że uczestniczka posiada także zdolność kredytową.

Dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. apelację w pozostałej części należało oddalić.

O kosztach postępowania między uczestnikami orzeczono na podstawie art. 520§ 1 k.p.c.

Na podstawie §11 pkt 6 w związku z § 8 pkt 6 i § 16 ust.1 pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 03.10 2016 r. (Dz. U. poz. 1714) przyznano adwokatowi J. U. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w P. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 3321,00 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce w postępowaniu odwoławczym

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Paweł Hochman